

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Wijziging van de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen
terrorismebestrijding in verband met de
permanentmaking van die wet en enkele andere
wijzigingen

Datum

6 maart 2026

Onze referentie

7288216

Bijlage(n)

4

Bijlage(n)

1. Wijziging van de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding in verband met de permanentmaking van die wet en enkele andere wijzigingen;
2. Memorie van Toelichting bij de wijziging van de Twbmt;
3. Aanbiedingsformulier MR;
4. Nader rapport.

1. Aanleiding

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft 25 februari jl. advies uitgebracht op de Wijziging van de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding in verband met de permanentmaking van die wet en enkele andere wijzigingen. De Afdeling heeft een aantal bezwaren bij het voorstel en adviseert het voorstel niet bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal in te dienen, tenzij het is aangepast (dictum C). Vanwege dit negatieve advies moet het wetsvoorstel (met het nader rapport) opnieuw in de ministerraad worden behandeld voordat het kan worden ingediend. Op het advies en de wijze waarop dit verwerkt is zal nader worden ingegaan onder punt 3 en 4 van deze nota.

Omdat de Twbmt een horizonbepaling bevat vervalt de wet met ingang van 1 maart 2027, tenzij voor die tijd onderhavig wetsvoorstel is aangenomen en in werking getreden. Om die reden is van belang dat het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk wordt ingediend, zodat beide Kamers der Staten-Generaal afdoende tijd hebben voor de behandeling. Op 1 april a.s. is er een procedurevergadering van de VKC Justitie en Veiligheid. Het streven is om het wetsvoorstel voor die datum in te dienen, zodat de kans bestaat dat de datum voor inbreng van het verslag voor het meireces wordt vastgesteld, waardoor plenaire behandeling voor het zomerreces – bij tijdig uitbrengen van de nota n.a.v. het verslag – nog mogelijk is. Bij een latere indiening wordt de kans op plenaire behandeling na het zomerreces groter, waardoor de behandeling in de Eerste Kamer mogelijk in de knel komt.

2. Geadviseerd besluit

- Instemmen met aanbieding aan de MR van het nader rapport, het wetsvoorstel en de gewijzigde memorie van toelichting met het oog op indiening bij de Tweede Kamer.
- Ondertekening van:
 - het MR-aanbiedingsformulier;
 - het nader rapport (na behandeling MR);

- de memorie van toelichting (na behandeling MR).

3. Kernpunten

Het wetsvoorstel wijzigt de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding, door:

- de daarin opgenomen horizonbepaling te schrappen waarmee de wet permanent wordt gemaakt;
- in verband daarmee de citeertitel te wijzigen naar 'Wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding';
- het schrappen van de mogelijkheid voor bestuursorganen om een subsidie, vergunning, ontheffing of erkenning te weigeren of in te trekken wegens het risico dat die subsidie etc. zal worden gebruikt voor terroristische activiteiten (van deze bevoegdheid is nog nooit gebruik gemaakt);
- een nieuwe evaluatiebepaling op te nemen waardoor uiterlijk vijf jaar na permanentmaking een evaluatieverslag aan beide Kamers moet worden aangeboden;
- enkele technische wijzigingen door te voeren.

De permanentmaking is in het coalitieakkoord opgenomen naast een aantal andere maatregelen zoals een gebiedsgebod met elektronische monitoring. Ten aanzien van die andere maatregelen dan de permanentmaking genoemd in het coalitieakkoord zult u een separate nota ontvangen nu de uitwerking daarvan nadere beleidsvorming vergt. Een vergaande wijziging van onderhavig voorstel is in deze fase niet mogelijk zonder aanzienlijke vertraging en het risico dat de permanentmaking niet tijdig kan worden behandeld (waardoor de wet van rechtswege zal vervallen per 1 maart 2027).

De Afdeling gaat in haar advies in op de volgende punten.

Eerdere kritische adviezen

De Afdeling verwijst eerst naar haar eerdere kritische adviezen bij de invoering van de wet (advies van 28 oktober 2015) en de verlenging van de wet (advies van 7 juli 2021). In de eerdere adviezen wees zij erop dat toepassing van de genoemde bestuurlijke maatregelen kan leiden tot een inmenging in verschillende grondrechten, waardoor in het licht hiervan nut en noodzaak grondig dienen te worden gemotiveerd. De Afdeling achtte de motivering toen niet overtuigend. Vervolgens verwijst de Afdeling naar het nieuwe evaluatieonderzoek waaruit blijkt dat onderzoekers geen noodzaak zien voor de wettelijke maatregelen met het oog op de bestrijding van terroristische activiteiten.

Veranderende aard van de dreiging

De Afdeling stelt de vraag op welke wijze de maatregelen uit de tijdelijke wet, die met het wetsvoorstel permanent worden gemaakt, aansluiten bij het huidige dreigingsbeeld en passen bij de veranderende aard van de dreiging. Uit het huidige dreigingsbeeld volgt dat nog steeds sprake is van een aanhoudende, hoge dreiging vanuit het jihadisme. Naast deze dreiging gaat er echter ook een reële dreiging uit van personen uit een rechts-terroristisch milieu. Zo is het bijvoorbeeld voorstelbaar dat een fysiek contactverbod minder impact heeft op de radicalisering en geweldsdreiging van jongeren in rechts-terroristische online netwerken. De toelichting bij het wetsvoorstel gaat hier niet op in.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Datum

6 maart 2026

Onze referentie

7288216

Invulling meldplicht

De Afdeling merkt op dat in de toelichting wordt aangehaald dat de meldplicht de in de periode 2017-2025 meest opgelegde vrijheidsbeperkende maatregel is, maar in de praktijk de meldplicht echter slechts beperkt lijkt bij te dragen aan zicht op de meldende persoon. De Afdeling wijst er op dat volgens de regering toepassing van de meldplicht relevanter en effectiever wordt doordat voortaan professionals binnen de radicaliseringsaanpak hierin worden betrokken. De Afdeling werpt de vraag op of deze aanpak daadwerkelijk zal bijdragen aan het zicht op de persoon aan wie een meldplicht is opgelegd, omdat deze niet verplicht is tot inhoudelijk contact tijdens het melden en ook uit de evaluatie blijkt dat inhoudelijk contact in de praktijk soms wordt afgewezen. De Afdeling vraagt in hoeverre de beoogde verhoging van de effectiviteit van toepassing van de meldplicht is gewaarborgd en verzoekt in de toelichting hierop in te gaan.

Hieronder wordt op de reactie op dit advies ingegaan.

4. Toelichting

4.1. Reactie op advies van de Afdeling

In reactie op het advies van de Afdeling kan het volgende worden opgemerkt.

Eerdere adviezen

De eerdere kritiek is bekend. In de memorie van toelichting is ingegaan op de conclusie van onderzoekers en wordt opgemerkt dat het kabinet ten aanzien van de vrijheidsbeperkende maatregelen dan ook tot een andere afweging komt dan de conclusie die de onderzoekers trekken en worden de redenen daarvoor aangegeven. Samengevat zijn die redenen de volgende.

- Het dreigingsniveau kan in de loop der tijd fluctueren. Zo is het dreigingsniveau in Nederland in december 2023 gestegen naar niveau 4 (substantieel), wat betekent dat de kans op een terroristische aanslag reëel is. In juni 2024 is de terroristische dreiging in ons land opnieuw licht toegenomen. Een eenmaal vervallen wet kan niet worden gereanimeerd, maar vergt een volledig nieuwe wet.
- Ook bij een lager dreigingsniveau kunnen er personen zijn van wie een dreiging uitgaat ten aanzien waarvan het noodzakelijk is een maatregel op te leggen.
- De gevolgen van het niet kunnen ingrijpen kunnen daarnaast groot zijn, waardoor ook een lagere frequentie van toepassing van de wet de noodzaak niet wegneemt.
- De effectiviteit van preventieve maatregelen is niet meetbaar door vergelijkend onderzoek. Immers kan de situatie waarin wel werd ingegrepen bij een persoon niet vergeleken worden met de situatie waarin niet ingegrepen wordt om de effectiviteit van een maatregel te kunnen meten.
- De bekendheid met de mogelijkheden van de wet was verminderd. Met de inwerkingtreding van de Wet gegevensverwerking Persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten (Wet PARTA) per 1 juli 2025 kan de NCTV op incidentele basis weer aan het casusoverleg deelnemen, en daarmee een rol spelen bij het opstellen, uitvoeren of evalueren van het integrale plan van aanpak ten aanzien van een specifieke casus.
- Er zijn in mei 2025 maatregelen opgelegd aan een vrijgekomen terrorismeveroordeelde met een hoog dreigingsprofiel. Deze maatregelen zijn in november 2025 verlengd met opnieuw zes maanden. In een vergelijkbare casus zijn in december jl. eveneens maatregelen op grond van de Twbmt opgelegd.
- Voor wat betreft de verhouding tot het strafrecht geldt dat er altijd situaties denkbaar zijn waarin het strafrecht niet of nog niet voorziet.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Datum

6 maart 2026

Onze referentie

7288216

Dit onderdeel van het advies van de Afdeling is feitelijk meer een constatering dat het standpunt van de Afdeling niet is gewijzigd sinds de eerdere adviezen. Er zijn dan ook geen verdere wijzigingen aangebracht.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Veranderende aard van de dreiging

In reactie op dit punt is in het nader rapport en in de memorie van toelichting benadrukt dat de maatregelen uit de wet neutraal zijn ten aanzien van de onderliggende ideologische motieven voor de gedragingen van de betrokkene in kwestie. Alleen voor het uitreisverbod geldt dat dit vooralsnog vooral van toepassing lijkt op jihadisme, hoewel denkbaar is dat deze maatregel op personen met ander gedachtengoed zou kunnen worden opgelegd om uitreis naar strijdgebied te belemmeren. Ten aanzien van het contactverbod wordt in reactie op het advies in het nader rapport opgemerkt dat het kabinet zich realiseert dat het contactverbod ten algemene in zijn huidige vorm fysiek van aard is en niet kan bijdragen aan het doorbreken van contacten die online plaatsvinden. Niettemin geldt dat een fysiek contactverbod wel degelijk meerwaarde heeft en kan hebben, ook ten aanzien van personen die gemotiveerd zijn door rechts-terroristische ideologieën. Een uitbreiding van het contactverbod naar online contacten zou overigens een ingrijpende wijziging de wet zijn.

Datum

6 maart 2026

Onze referentie

7288216

Invulling meldplicht

In reactie op dit punt van de Afdeling wordt eerst benadrukt dat het doel van de meldplicht niet is gelegen in deradicalisering, maar de bescherming van de nationale veiligheid. Niettemin geldt dat het contactmoment wel kan worden benut om zicht te krijgen op gedragingen van personen. Om die reden zijn in recente cases waarin een meldplicht is opgelegd professionals op het gebied van CTER (Contraterrorisme, Extremisme en Radicalisering) betrokken. Ten behoeve van voornoemde professionals is een leidraad professionele oordeelsvorming opgesteld. Deze leidraad wordt onder gemeenten breed onder de aandacht gebracht. In deze leidraad komen de criteria terug die ook zijn opgenomen in de Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten (Wet PARTA) en waarlangs het lokaal casusoverleg dient te worden gestructureerd. De memorie van toelichting is naar aanleiding van het advies van de Afdeling aangevuld.

4.3. Afstemming

Omdat het voorstel een negatief advies (dictum C) heeft van de Raad van State is het voorstel overeenkomstig de afspraak met het ministerie van Binnenlandse Zaken voorgelegd voor een grondrechtentoets. Ook is het voorstel aangeboden voor de Rijksbrede wetgevingstoets. Deze toetsen konden tijdig worden afgerond. De wetgevingstoets is akkoord. De grondrechtentoets is niet akkoord. BZK geeft daarvoor in essentie dezelfde argumenten als door de Raad van State zijn gegeven.

4.4. Politieke context

Zoals bij de aanleiding opgemerkt geldt dat de permanentmaking is opgenomen in het coalitieakkoord. De fracties in zowel de Tweede als de Eerste Kamer zijn sinds de invoering verdeeld over de Twbmt. De verwachting is dat dit nu niet anders zal zijn.

Bij de verlenging van de Twbmt waren de stemmingen in de Tweede Kamer als volgt:

Voor: VVD, PVV, CDA, ChristenUnie, Groep van Haga, JA21, SGP, BBB, Fractie den Haan, Omtzigt (82)

Tegen: D66, PvdA, SP, GroenLinks, PvdD, FVD, DENK, Volt, BIJ1 (68)

D66 heeft in beide Kamers tegen zowel het oorspronkelijke wetsvoorstel (2016/17) als het verlengingswetsvoorstel (2021/22) gestemd. Gelet op het coalitieakkoord zal dit nu waarschijnlijk anders zijn.

4.5. Ontwikkelingen hiervoor

U bent akkoord gegaan met de consultatie van het voorstel middels nota met kenmerk 6494975.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Datum

6 maart 2026

Onze referentie

7288216